

Utbildningsplan

Nämnden för lärarutbildning

Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan,
300/330 högskolepoäng

Teacher Education Programme for Upper Secondary School,
300/330 credits

Nivå

Grundnivå och avancerad nivå

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd 2011-03-03

Senast reviderad 2013-02-27 av fakultetsstyrelsen inom Nämnden för lärarutbildning
Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2013

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Samhällskunskap A. Eller:

Samhällskunskap 1b / 1a1+1a2 (Områdesbehörighet 6c)

Utöver ovanstående krävs följande särskilda behörighet för respektive ämne:

- Bild: Antagningsprov
- Biologi: Biologi B, Kemi A, Matematik C. Eller: Biologi 2, Kemi 1, Matematik 3b / 3c
- Engelska: –
- Franska: Franska steg 3
- Fysik: Fysik B, Matematik D. Eller: Fysik 2, Matematik 4
- Geografi: Matematik B. Eller: Matematik 2a / 2b / 2c
- Historia: Historia A. Eller: Historia 1b / 1a1+1a2
- Idrott och hälsa: Idrott och hälsa A, Matematik B, Naturkunskap B. Eller: Idrott och hälsa 1, Matematik 2a / 2b / 2c, Naturkunskap 2 (alt. Bi A/Bi 1, Ke A/Ke 1, Fy A/Fy 1)
- Kemi: Biologi A, Kemi B, Matematik D. Eller: Biologi 1, Kemi 2, Matematik 4
- Matematik: Matematik D. Eller: Matematik 4
- Musik: Antagningsprov
- Naturkunskap: Matematik C, Naturkunskap B. Eller: Matematik 3b / 3c, Naturkunskap 2 (alt. BiA/Bi1, KeA/Ke1, FyA/Fy1)
- Psykologi: Matematik B. Eller: Matematik 2a / 2b / 2c
- Religionskunskap: Historia A. Eller: Historia 1b / 1a1+1a2
- Samhällskunskap: Matematik B, Samhällskunskap B. Eller: Matematik 2a / 2b / 2c, Samhällskunskap 2
- Spanska: Spanska steg 3
- Svenska: –
- Svenska som andraspråk: –
- Tyska: Tyska steg 3

Programbeskrivning

Programmet vänder sig till studerande som vill utbilda sig till lärare i de gymnasiegemensamma ämnena eller i karaktärsämnen på de högskoleförberedande programmen. Den studerande ska genom teoretiska och verksamhetsförlagda studier, utveckla de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt, som krävs för att förverkliga gymnasieskolans mål och därutöver kunna medverka till utveckling av verksamheten.

Den studerande kan välja mellan ett antal olika ämneskombinationer som erbjuds. Programmet leder till en ämneslärarexamen på avancerad nivå. Efter avslutad utbildning har läraren behörighet för undervisning i gymnasieskolan och i grundskolans årskurs 7–9.

Mål

För att uppnå ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan gäller de allmänna målen i 1 kap. 8–9 §§ i Högskolelagen. Därutöver gäller de nationellt fastställda målen för ämneslärarexamen angivna nedan (Högskoleförordningen 1993:100, Bilaga 2).

Ämneslärarexamen

Omfattning

Ämneslärarexamen ges med två inriktningar. Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller, när så krävs, 330 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 eller, när så krävs, 255 högskolepoäng i två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Inriktningen ges med ett begränsat antal ämneskombinationer.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygsättning,
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Mål

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

– visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska den studerande också

- visa sådana ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper som krävs för den verksamhet utbildningen avser och visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdigheter och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin

kompetens i det pedagogiska arbetet.

Självständigt arbete (examensarbete)

För ämneslärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen.

Övrigt

Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning den studerande har fullgjort och vilka undervisningsämnen som examen omfattar.

För ämneslärarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Innehåll och struktur

Programöversikt

Programmet består av ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 hp, varav 120 hp i huvudämnet, 90 hp i det andra ämnet samt 15 hp ämnesrelaterad VFU. I ämnesstudierna ingår minst två självständiga arbeten om 15 hp vardera, vilka genomförs i respektive ämne på nivåerna 61-90 hp eller 91-120 hp.

Ämnena musik, svenska och samhällskunskap fordrar alltid 120 hp och när dessa kombineras med varandra omfattar ämnesstudierna således 255 hp, verksamhetsförlagd utbildning omfattande 15 hp inkluderat.

Programmet består vidare av utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) som omfattar 60 hp samt ytterligare 15 hp VFU.

Kurser i programmet

Alternativa studiegångar beroende på studentens ämneskombinationer kan erbjudas.

År 1

Ämne 1, 1–30 hp (G1N)

Ämne 1, 31–60 hp (G1F)

År 2

Ämne 1, 61–90 hp (G2F)

Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare I, 7,5 hp (G2F)

UVK-kurs: Skolväsendets historia, värdegrund och samhälleliga villkor för ämneslärare, 7,5 hp (G2F)

UVK-kurs: Utveckling och lärande för ämneslärare, 7,5 hp (G2F)

UVK-kurs: Läroplansteori och didaktik för ämneslärare, 7,5 hp (G2F)

År 3

Ämne 2, 1–30 hp (G1N)

Ämne 2, 31–60 hp (G1F)

År 4

Ämne 2, 61–90 hp (G2F) med självständigt arbete

Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare II, 7,5 hp (G2F)

UVK-kurs: Vetenskapsteori och forskningsmetodik för ämneslärare, 7,5 hp (G2F)

UVK-kurs: Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap för ämneslärare, 7,5 hp (A1N)

UVK-kurs: Specialpedagogik för ämneslärare, 7,5 hp (A1N)

År 5

Ämne 1 eller ämne 2, 91–120 hp (A1N) med självständigt arbete

Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare III, 15 hp (G2F)

UVK-kurs: Utvärdering och utveckling för ämneslärare, 7,5 hp (A1F)

UVK-kurs: Bedömning och betygsättning för ämneslärare, 7,5 hp (A1F)

Vid två ämnen om 120 hp förlängs utbildningen med en termin.

Den fasta kombinationen Matematik/Fysik har en studiegång där de två undervisningsämnena läses parallellt upp till 90 hp.

Kurserna ovan kan komma att ges i annan ordning.

Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare III samt de två sista UVK-kurserna ges både höst- och vårtermin och studentens huvudämne avgör i vilken ordning kurserna läses under år fem.

Verksamhetsförlagd utbildning

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) omfattar 30 hp, dvs. 20 veckor, och är uppdelad på två femveckorsperioder och en tioveckorsperiod. Verksamhetsförlagd utbildning är förlagd till relevant pedagogisk verksamhet i de ämnen som den studerande avser ta sin examen. Under ämnesstudierna möter den studerande skolverksamheten även i form av fältstudier.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen tränar den studerande på att, självständigt och tillsammans med andra, planera, genomföra, dokumentera, utvärdera och utveckla pedagogisk verksamhet och undervisning. Den studerande ska efterhand utveckla förståelse för och färdigheter i olika moment inom lärarprofessionen. Den studerande ska tillägna sig förmågan att reflektera över praktiska erfarenheter i relation till de teoretiska studierna.

Mål och kriterier för den verksamhetsförlagda utbildningen relateras till ämnesstudierna och till den utbildningsvetenskapliga kärnan och anpassas till programmets examensmål.

Utlandsstudier

Under utbildningen ges den studerande möjligheter till utlandsstudier eller utlandspraktik. Kurser kan om de motsvarar de som ska läsas enligt strukturplanen ovan, ersättas med studier vid något utländskt lärosäte. De studerande erbjuds ta del av det samlade utbudet av avtal med utländska lärosäten som finns inom Linnéuniversitetet. Utlandsstudier ska planeras i samråd med programadministrationen.

Perspektiv i utbildningen

Professionsbas och professionell progression

Läraryrket har sin professionsbas i det läraryrke de studerande möter i ämnesstudierna, på sin verksamhetsförlagda utbildning och inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Det är genom växelverkan mellan dessa tre ämnesområden som den studerande skapar en kunskapsbas av olika erfarenheter som sammantaget lägger grunden till professionsutveckling. Den studerande utvecklar gradvis förståelse för läraryrkets olika dimensioner och samtidigt en praktisk färdighet i att planera, genomföra och utvärdera undervisning. Inom såväl ämnesstudier som studier i den utbildningsvetenskapliga kärnan och verksamhetsförlagd utbildning betonas den professionella progressionen i kursplanemål och examinationsuppgifter.

Läraryrket kräver kommunikativ förmåga. Alla ämneslärarstudenter ska därför under sin utbildningstid utveckla hållbara kommunikativa språkliga färdigheter så att de kan kommunicera sina kunskaper i tal och skrift. De ska också tillgodogöra sig färdigheter i konkret användning av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen, samt därutöver kunna bruka och värdera information från Internet. Den lärarstudenter ska därutöver kunna delta i praktiskt pedagogiskt utvecklingsarbete inom området.

Vetenskapligt förhållningssätt och progression

Utbildningen ger de studerande hög teoretisk kompetens med förankring i forskning och beprövad erfarenhet. Ett vetenskapligt förhållningssätt utvecklas kontinuerligt genom studiernas nära koppling till didaktisk vetenskap och en medveten utveckling av studentens kritiska förhållningssätt, analysförmåga och förmåga att kommunicera sin kunskap muntligt och skriftligt. Genom praktiska och teoretiska kunskaper och färdigheter samt genom att kunna tillgodogöra sig forskningsresultat förbereds den studerande för att kunna bidra till utvecklingen inom yrkesområdet.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling ingår i lärarutbildningen som ett av de grundläggande värdegrundsperspektiven. I programmet betonas den studerandes kunskapsutveckling i hållbar utveckling utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv i ett globalt sammanhang.

Genus

Genusperspektivet i utbildningen innebär bland annat att studenterna ska kunna problematisera lärande och socialisation i ett livslångt perspektiv med hänsyn tagen till genus. De studerande ska utveckla färdigheter för att kunna värna jämställdhet i skolverksamheten.

Mångfald

I lärarens uppdrag ligger att stödja och utveckla alla elever i skolan. Utbildningen ska därför utveckla de studerandes förutsättningar att verka i en skola präglad av mångfald genom att de tillägnar sig kunskaper om barns och elevers olika livsvillkor relaterat till mångfaldsaspekter förutom genus även klass, etnicitet, sexualitet och religiös tillhörighet.

Internationalisering

Lärare ska i sin utbildning förberedas för att verka i en mångkulturell skola utifrån ett internationellt perspektiv. I såväl ämnesstudier som studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan berörs frågor om etnicitet, interkulturalitet, demokrati och utbildning ur ett internationellt perspektiv.

I ”Handlingsplan för internationalisering gällande lärarutbildning och dess forskningsbas vid Linnéuniversitetet för år 2012-2015” beskrivs mål och åtgärder för internationaliseringsarbetet inom lärarutbildningen och dess forskningsbas vid Linnéuniversitetet.

Kvalitetsutveckling

Nämnden för lärarutbildning har det övergripande ansvaret för kvaliteten i lärarutbildningarna. De studerandes deltagande i kvalitetsarbetet sker genom studeranderepresentation i Nämnden för lärarutbildning och i beredningsorgan, samt via kurs- och programvärderingar.

Kvalitetsarbetet sker systematiskt i syfte att säkra och utveckla utbildningens kvalitet i form av måluppfyllelse och progression, samt dess relevans för avnämare och relation till aktuell forskning. Kursvärderingar genomförs under utbildningens gång. Resultat av kurs- och programvärderingar återkopplas till studenter, involverade lärare och programråd, samt finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Efter avklarade studier som motsvarar de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet kan den studerande ansöka om följande examen:

Ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan.

Master of Arts/Science in Secondary Education with specialization in Teaching in the Upper Secondary School

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska) Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Förkunskapskrav inom program

Förkunskapskrav finns för uppflyttning inom programmet. När i programmet sådana förekommer framgår av strukturplanen i utbildningsplanen. Vilka förkunskapskraven är preciseras i respektive kursplan.

Inför kursen i verksamhetsförlagd utbildning ska studenten ha avklarat följande:

Termin 3: Ämnesstudier om minst 60 hp.

Termin 7: Ämnesstudier om minst 60 hp i ett ämne, 30 hp i ytterligare ett ämne och 22,5 hp UVK-kurser samt föregående VFU-kurs.

Termin 10: Ämnesstudier om minst 90 hp i två ämnen, kurser i utbildningsvetenskaplig kärna om minst 45 hp samt tidigare verksamhetsförlagd utbildning.

Verksamhetsförlagd utbildning

Vid underkännande av kurs i verksamhetsförlagd utbildning har den studerande rätt till endast en ny prövning.

Resor till och från den verksamhetsförlagda utbildningen kan medföra extra kostnader för den studerande.